

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ,
МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЮРИДИЧНА
АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО»

ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ФІЛОСОФСЬКІ ПРОБЛЕМИ
ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ”

Харків
2011

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ,
МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЮРИДИЧНА
АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО”

ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ФІЛОСОФСЬКІ ПРОБЛЕМИ
ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ”

*Затверджено вченою радою університету
(протокол № 11 від 30.06.2011 р.)*

Харків
2011

Програма навчальної дисципліни “Філософські проблеми правового виховання” / уклад.: О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань, Ю. Ю. Калиновський та ін. – Х.: Нац. ун-т “Юрид. акад. України”, 2011. – 10 с.

У к л а д а ч і: О. Г. Данильян,
О. П. Дзьобань,
Ю. Ю. Калиновський,
І. І. Коваленко,
С.І. Максимов,
Є. М. Мануйлов,
Н.І. Сатохіна,
В. А. Трофименко,
С. В. Шефель

*Рекомендовано до видання редакційно-видавничою радою
університету (протокол № 4 від 29.07.2011 р.)*

I. В С Т У П

“Філософські проблеми правового виховання” – вибіркова навчальна дисципліна. Вона є важливою для формування професійного світогляду майбутнього юриста як носія не тільки юридичних знань, а й зразків правової поведінки.

Завдання курсу “Філософські проблеми правового виховання” полягають в усвідомленні студентами сутності, змісту й функцій правового виховання, його місця у формуванні правової культури та правосвідомості громадян України, важливої ролі в побудові правової держави; у формуванні й розвитку у студентів сучасного системного правового світогляду; в ознайомленні їх з вітчизняними та зарубіжними зразками та особливостями правового виховання; в оволодінні системою знань про форми, методи та принципи правового виховання з метою їх практичного застосування у професійній діяльності; у вихованні у студентів високих моральних якостей та стандартів правової поведінки, оснований на загальнолюдських та національних цінностях, почутті відповідальності за виконання професійного обов’язку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни “Філософські проблеми правового виховання” студент повинен **знати**:

- головні проблеми правового виховання та основні філософські підходи до їх розуміння;
- зарубіжні та вітчизняні моделі правового виховання;
- структуру правового виховання та етапи правовиховної роботи з метою їх застосування у професійній діяльності;
- особливості впливу правового виховання на формування демократичної правосвідомості та правової культури громадян України;
- специфіку форм та засобів правового виховання у правоохоронних і судових органах України;
- основні напрямки та шляхи розвитку правового виховання як важливого засобу реалізації принципу верховенства права.

Необхідно також *уміти*:

- самостійно аналізувати явища і процеси в системі “людина – право” в їх діалектичному взаємозв’язку та з урахуванням трансформацій, що відбуваються у світі й країні;

- критично оцінювати соціальні, правові, політичні, економічні, культурні й соціально-психологічні явища та процеси в Україні з точки зору утвердження принципів правової держави;

- формулювати світоглядні й методологічні висновки на основі отриманих знань, обґрунтовувати свою світоглядну та громадську позицію, бути зразком правової поведінки;

- володіти методикою правового виховання та розуміти особливості її застосування у професійній діяльності.

І. З М І С Т

1. ПРАВОВЕ ВИХОВАННЯ: СУТНІСТЬ, СТРУКТУРА ТА ОСНОВНІ ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

Предмет, поняття та функції правового виховання

Предмет навчальної дисципліни “Філософські проблеми правового виховання”. Сутнісні характеристики правового виховання. Функції правового виховання. Місце і роль правового виховання у формуванні правової культури громадян України. Цінності і традиції як світоглядна основа правового виховання. Особливості правового виховання в суспільствах, що трансформуються. Сутність та динаміка правової соціалізації як підгрунтя правовиховного процесу. Діалектика взаємозв’язку правової соціалізації, правового виховання як засобів розвитку правової культури особистості. Правове виховання в контексті професійної діяльності юристів.

Структура правового виховання

Суб’єкти й об’єкти правового виховання. Форми правового виховання. Рівні правового виховання. Загальні принципи правового виховання. Взаємозв’язок принципів правового виховання з методами, засобами, формами та прийомами правовиховного процесу. Основні підходи до розуміння структури правового виховання. Праворозуміння як світоглядна основа правового виховання. Правовиховні практики як структурний елемент правового виховання. Роль та місце держави у розвитку структури правового виховання. Навчальні заклади та громадські організації як суб’єкти правового виховання. Ціннісна спрямованість правовиховного процесу.

Організаційно-управлінські основи правового виховання

Форми і засоби організаційно-управлінської діяльності у правовиховній сфері. Етапи правовиховної роботи. Організаційно-управлінські завдання у правовиховному процесі. Сутність і зміст соціального контролю у правовиховній сфері. Функції соціального контролю у правовиховній діяльності. Види соціального контролю. Інститути соціального контролю. Проблеми організації правового виховання у сучасній Україні. Законодавче забезпечення правового виховання в українському суспільстві.

Роль правового виховання у формуванні демократичної правосвідомості та правової культури

Діалектика взаємозв'язку правового виховання, правосвідомості і правової культури. Сутність правосвідомості і правової культури в контексті правового виховання. Правове виховання як засіб формування демократичної правосвідомості та правової культури суспільства й особистості. Інституційні та неінституційні аспекти взаємодії правового виховання, правосвідомості та правової культури. Ментально-історичне підґрунтя взаємозв'язку правового виховання, правосвідомості та правової культури в українському соціумі.

2. ПРИКЛАДНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ

Цивілізаційні особливості правового виховання

Традиції правової освіти в різних цивілізаційних системах. Правова освіта як стрижень правового виховання у західноєвропейському освітньому просторі. Роль громадських орга-

нізацій у правовиховному процесі країн Заходу. Участь навчальних закладів у правовому вихованні молоді. Профілактика правопорушень як форма правового виховання. Ціннісні орієнтири правового виховання у східних країнах. Основні напрямки правового виховання громадян у східному освітньому просторі.

Історичні традиції правового виховання в Україні

Історичні етапи і традиції становлення правовиховного процесу в Україні. Філософсько-правова думка Київської Русі як підґрунтя розвитку правового виховання в Україні. Розвиток системи освіти в Україні у XVI-XVIII століттях та її вплив на правове виховання населення. Українська конституційно-правова думка як чинник розвитку правового виховання українських громадян. Роль держави у формуванні та розвитку системи правового виховання в СРСР. Форми та методи правового виховання у радянському суспільстві. Становлення юридичної освіти на теренах України в контексті правовиховного процесу.

Правове виховання та державотворення

Розбудова незалежної української держави як передумова розвитку правового виховання. Вплив суспільних правових настанов на державотворення в Україні. Правомірна поведінка громадян – основа стабільності української держави. Національна ідея як світоглядне підґрунтя розвитку державності та правового виховання в Україні. Вплив правової освіти та юридичної науки на українське державотворення. Глобалізація як чинник розвитку правового виховання та державотворення в Україні.

Правове виховання як засіб подолання деформацій правової культури й правосвідомості

Сутність деформацій правової культури й правосвідомості громадян України. Види деформацій правової культури та правосвідомості в українському суспільстві. Найсуттєвіші різновиди девіантних форм поведінки як наслідок деформацій правосвідомості. Девіації правової поведінки молоді. Особливості правового виховання у поліетнічному та полікультурному середовищі. Завдання правового виховання у контексті подолання деформацій правової культури та правосвідомості в українському суспільстві. Профілактика девіантних форм поведінки.

Правове виховання в сучасній Україні

Побудова загальнодержавної системи правового виховання в Україні як стратегічна мета. Теоретико-методологічне та нормативне підґрунтя правового виховання в сучасній Україні. Організаційно-правові та світоглядні проблеми розвитку правового виховання в українській державі. Основні напрямки розвитку та завдання правового виховання в українському суспільстві. Правове виховання як складова національної безпеки української держави. Правова освіта в Україні: стан і перспективи. Вплив засобів масової комунікації в Україні на формування правових настанов громадян. Проблеми підготовки спеціалістів з правового виховання для правоохоронних та судових органів. Деонтологічні принципи юридичної професії. Роль юристів у правовому вихованні.

III. СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Абрамов В. І. Духовність суспільства : методологія системного вивчення / В. І. Абрамов. – К. : КНЕУ, 2004. – 235 с.

Герасіна Л. М. Правосвідомість і правова культура як базові чинники державотворчого процесу в Україні: моногр. / Л. М. Герасіна, О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань та ін. – Х. : Право, 2009. – 358 с.

Гетьман А.П. Правове виховання в сучасній Україні: моногр. / А. П. Гетьман, Л. М. Герасіна, О. Г. Данильян та ін.; за ред. В. Я. Тація, А. П. Гетьмана, О. Г. Данильяна. – Х. : Право, 2010. – 368 с.

Кавалеров А. І. Молодіжне середовище в його девіантному вимірі / А. І. Кавалеров, В. О. Довгополук, А. А. Кавалеров. – Одеса : Астропринт, 2005. – 127 с.

Калиновський Ю. Ю. Правосвідомість українського суспільства: генеза та сучасність: монографія / Ю. Ю. Калиновський – Х. : Право, 2008. – 288 с.

Коваленко Н. Ю. Форми правового виховання студентів / Н. Ю. Коваленко // Держава і право: юрид. і політ. науки. – К. : Ін-т держави і права НАН України, 2005. – Вип. 28. – С. 56–63.

Нісімчук К. Технології виховання: морально-етичний аспект: моногр. / К. Нісімчук, А. Нісімчук. – Луцьк : Твердиня, 2009. – 180 с.

Особистісно орієнтовані технології навчання і виховання у вищих навчальних закладах : моногр. / за ред. В. П. Андрущенко, В. І. Лугового. – К. : Пед. думка, 2008. – 254 с.

Пасько І. Т. Громадянське суспільство і національна ідея: Україна на тлі європейських процесів: [компаративні нариси] / І. Т. Пасько, Я. І. Пасько. – Донецьк : ЦГО НАН України, УКЦентр, 1999. – 289 с.

Навчальне видання

ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ФІЛОСОФСЬКІ ПРОБЛЕМИ
ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ”

У к л а д а ч і: ДАНИЛЬЯН Олег Геннадійович,
ДЗЬОБАНЬ Олександр Петрович,
КАЛИНОВСЬКИЙ Юрій Юрійович,
КОВАЛЕНКО Інна Ігорівна,
МАКСИМОВ Сергій Іванович,
МАНУЙЛОВ Євген Миколайович,
САТОХІНА Наталія Іванівна,
ТРОФИМЕНКО Володимир Анатолійович,
ШЕФЕЛЬ Сергій Вікторович

Відповідальний за випуск *О.Г. Данильян*

Редактор *О.І. Борисенко*
Комп'ютерна верстка *Л.П. Лавриненко*

План 2011, поз. 59

Підп. до друку 23.09.2011. Формат 60x84 ¹/₁₆. Папір офсетний.
Друк: ризограф. Умовн. друк. арк. 0,62. Облік.-вид. арк. 0,24. Вид. № 35.
Тираж 150 прим. Зам. № 4364. Ціна договірна.

Редакційно-видавничий відділ
Національного університету “Юридична академія України”,
вул. Пушкінська, 77, м. Харків, 61024, Україна.

Друкарня
Національного університету “Юридична академія України”,
вул. Пушкінська, 77, м. Харків, 61024, Україна.